Gemeente Borger-Odoorn

27968-2021:568612

VOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Behandelend ambtenaar: T. van der Mast
Afdeling/cluster:
Portefeuillehouder: H.G. Wind

Registratienummer: 27968-2021:568612

Onderwerp:
Rapport evaluatie dorpshuizen (cmo STAMM mrt. 2020)

Voorgestelde wijze van afdoening:

Beslispunten:

1. Kennis nemen van het *Rapport evaluatie dorpshuizen (cmo STAMM mrt. 2020)*, inclusief de conclusies en aanbevelingen;
2. Het huidige beleid t.a.v. het subsidiëren van de huisvestingsfunctie voor dorpshuizen handhaven;
3. Ter uitvoering van de aanbevelingen een onderzoek laten uitvoeren naar de opzet van de financiële administraties van de dorpshuizen in de drie MFA's.

Inleiding
Het vervolg op *Kern en Kader 3* is *Kern en Kader*: kostprijs gemeentelijke gebouwen, huisvestingsnormen en subsidie-systematiek (juni 2006). Deze beleidsnota stelt het concrete beleid vast voor de huisvesting van peuterspeelzalen, dorpshuizen, jeugdsozen, bibliotheken en scholen. Deze door de raad vastgestelde beleidsnota is de basis van hoe wij op huisvestingsgebied de afgelopen 15 jaar zijn omgegaan met deze functies.

Voor de peuterspeelzalen geldt dat door veranderde rijks-wetgeving het beleid is veranderd. Het subsidiëren van m2 voor de huisvesting van peuterspeelzaalfunctie per leefgebied is daarmee vervallen.

Bij de evaluatie in 2013 is het recht op subsidie voor de huisvesting van de jeugdsoosfunctie vervallen. In de MFA's (Nieuw-Buinen, Valthermond en Borger) zijn de m2 jeugdsoosfunctie toegevoegd aan de m2 dorpshuisfunctie.

Voor de bibliotheek geldt dat zij een budgetsubsidie ontvangt waarin de subsidie voor de huisvestingslasten is opgenomen. In de beleidsnota voor bibliotheken worden afspraken gemaakt over het aantal vestigingen (hoofdvestiging en servicepunten). In 2021 zal weer een nieuwe beleidsnota worden opgesteld.

Voor de openbare scholen geldt dat het beleid bepaald wordt door de stichting Openbaar Onderwijs Borger-Odoorn. Via de onderwijshuisvestingsverordening en het overleg in het OLO worden afspraken gemaakt over de huisvesting. De gemeente heeft alleen een wettelijke verantwoordelijkheid voor de uitbreiding en nieuwbouw van scholen. Via een in 2021 gezamenlijk op te stellen IHP (onderwijsstichtingen en gemeente) gaat deze verantwoordelijk worden ingevuld.

Dit betekent dat alleen het huisvestingsbeleid ten aanzien van de dorpshuisfunctie nog een puur gemeentelijke verantwoordelijkheid is, die geëvalueerd moest worden. In de gemeente Borger-Odoorn is in 19 dorpen een zogeheten dorpshuisfunctie te vinden. Op 17 plekken in de vorm van een fysiek dorpshuis en in twee kernen gebruikt men de subsidie om ruimte te huren bij de plaatselijke horeca. Drie dorpshuizen maken deel uit van een multifunctionele accommodatie: Nieuw-Buinen, Valthermond en Borger. Twee buurthuizen functioneren zonder subsidiering. De overige ontvangen een huisvestingsubsidie. Op een na, te weten de Wenakker in Valthermond Oost, zijn alle dorpshuizen in de loop van de jaren verzelfstandigd.

De privatisering is de resultante van het Kern en Kader- en Vastgoedbeleid van de gemeente. Eén van de uitkomsten van dit beleid is dat subsidie wordt verstrekt aan dorpen (kernen) voor een dorpshuisfunctie. Per kern zijn afspraken gemaakt over de randvoorwaarden van de dorpshuisfunctie zoals het eigendom en beheer van het gebouw, de financiering van de verbouwing. Volgens het normenkader (aantal m2 per dorp afhankelijke van het aantal inwoners) wordt de jaarlijkse subsidie verstrekt.

In de kernen Nieuw-Buinen, Valthermond en Borger is door woningbouwcorporaties een Multi Functionele Accommodatie (MFA) gerealiseerd.

Uitgangspunt (vanuit Kern en Kader) is dat in de grote kernen een goed voorzieningenniveau aanwezig moet zijn en dat het in kleine kernen voornamelijk gaat om het faciliteren van de ontmoetingsfunctie. In die dorpen moet de dorpshuisaccommodatie als laatste voorziening beschikbaar zijn en blijven. Kleine kernen in het buitengebied met minder dan 250 inwoners hebben geen recht op een gesubsidieerde dorpshuisfunctie (gemeente Borger-Odoorn, 2006). De dorpshuizen vervullen een fundamentele functie als het gaat om ontmoeting in de dorpen.

Omdat het afronden van alle privatiseringen in zicht is, werd besloten om een evaluatie te laten uitvoeren naar functioneren van de dorpshuizen en de toekomstbestendigheid. Deze evaluatie is uitgevoerd door het bureau cmo-STAMM.

Beoogd effect
Op basis van de conclusies en aanbevelingen is het wenselijk een beleid op te zetten om de dorpshuisfuncties / dorpshuizen ook in de toekomst hun ontmoetingsfunctie optimaal te kunnen laten uitoefenen. Dit beleid dient faciliterend en verbindend van karakter te zijn. Faciliterend bijvoorbeeld op het gebied van regelgeving, juridische zaken of financiën. Verbindend kan een jaarlijks bijeenkomst met de dorpshuizen zijn rond een bepaald thema.

Argumenten
1- Het Rapport evaluatie dorpshuizen kan worden vastgesteld omdat het een helder antwoord geeft op onze vraagstelling, namelijk "Hoe gaat het met onze dorpshuizen, nu en in de toekomst?". Essentieel hierin is ook dat de dorpshuizen zich goed herkennen in het gerapporteerde en de aanbevelingen. Dat bleek onder andere bij een, door vrijwel alle dorpshuizen bezochte, presentatie van het rapport in De Badde in 1e Exloërmond op 29 januari 2020. Om op een gepaste manier uitvoering te geven aan de aanbevelingen is (structurele) ondersteuning nodig. De huidige "bemoeienis" met onze dorpshuizen bestaat slechts uit het overmaken van de huisvestingsubsidies en het verzamelen van de jaarverslagen.
2- De huidige subsidiesystematiek blijkt de dorpshuizen in voldoende mate en ook duurzaam te faciliteren in het aanbieden van de ontmoetingsfunctie in de dorpen.
3- Bij de gewenste ondersteuning moet wel een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de "gewone" dorpshuizen en die in MFA's (Borger, Nieuw-Buinen en Valthermond) gehuisvest zijn. Bij de laatste groep is er duidelijk meer complexiteit,

verantwoordelijkheid en soms ook risico ten aanzien van continuïteit. Het besturen en beheren van deze dorpshuizen (Nieuw-Buinen, Valthermond en Borger) is een omvangrijke taak, met grote verantwoordelijkheden voor besturen die louter uit vrijwilligers bestaan. Daarom wordt voorgesteld hier nader onderzoek naar te doen zodat de taak van de dorpshuisbesturen wordt verlicht.

Kanttekeningen
Vanwege de recente maatregelen ter beteugeling van het Covid-19 virus is het onzeker of en hoe de dorpshuizen in de nabije toekomst hun ontmoetingsfunctie kunnen blijven uitoefenen. Extra steun en coördinatie zijn wellicht noodzakelijk, voor korte of langere tijd. Met name de dorpshuizen in de MFA's zijn financieel kwetsbaar door het verlies aan inkomsten (bar en verhuur). Tevens is de uitvoering van de aanbevelingen door de beperkingen in de contacten en andere prioriteiten doorgeschoven.

Financiën
Ter uitvoering van de aanbevelingen wordt een nader onderzoek uitgevoerd naar de opzet van de financiële administraties van de dorpshuizen in de MFA's.

Communicatie
Het rapport is besproken met de besturen van de dorpshuizen. Zij herkenden zich in de uitkomsten. Vervolgens is gehandeld na de uitkomsten van het rapport. Er is incidentele ambtelijke capaciteit vrijgemaakt om de dorpshuizen in de MFA's te ondersteunen en deel te nemen aan de gebruikers-overleggen in de MFA's. Op financieel-administratief gebied blijkt dit onvoldoende te zijn. De dorpshuizen worden schriftelijk op de hoogte gesteld van dit besluit en worden ook geïnformeerd over de voortgang.

Uitvoering
De dorpshuizen worden schriftelijk op de hoogte gesteld van dit besluit en worden ook geïnformeerd over de voortgang. Verder wordt er, na besluitvorming in de raad, aan een extern bureau opdracht verleend een nader onderzoek uit te voeren naar de opzet van de financiële administraties van de dorpshuizen in de MFA's.

Samenvatting
De raad neemt kennis van het *Rapport evaluatie dorpshuizen (cmo STAMM mrt. 2020)*, inclusief de conclusies en aanbevelingen. Daarbij wordt het huidige beleid t.a.v. het subsidiëren van de huisvesting van dorpshuizen gehandhaafd en verder wordt een onderzoek voorgesteld naar de opzet van de financiële administraties van de dorpshuizen in de MFA's.

Bijlage(n)
- Rapport Evaluatie dorpshuizen - Cmo-STAMM mrt. 2020

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Borger-Odoorn,
de secretaris, de burgemeester,

drs. D.C Rensen mr. J. Seton